

ชื่อวิทยานิพนธ์	หลักการและกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสุเราะฮ์สุลฎมาน : ศีษษากรณิ การประยุกต์ใช้ใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนราธิวาส
ผู้เขียน	นายมะชาเอ๊ะ มะเซ็ง
สาขาวิชา	อิสลามศึกษา

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์หลักการและกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสุเราะฮ์สุลฎมานและการนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการจัดหลักสูตรอิสลามศึกษาในระดับชานาวิย์ใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนราธิวาส ใช้วิธีดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี โดยรวบรวมข้อมูลจากคัมภีร์อัลกุรอานและอัลหะดีษ ตลอดจนตำราเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ หัวหน้าหมวดวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ และครูผู้สอนรายวิชาต่าง ๆ

จากการวิเคราะห์หลักการและกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสุเราะฮ์สุลฎมาน พบว่าหลักการจัดการเรียนรู้ จะวางอยู่บนสามหลักการใหญ่ ๆ คือ หลักอะกิดะฮ์ต่ออัลลอฮ์ หลักอิบาดะฮ์ และหลักคุณธรรมจริยธรรม และส่วนกระบวนการจัดการเรียนรู้จะครอบคลุมทั้งทางด้านสติปัญญา จิตวิญญาณ และพฤติกรรมหรือทักษะกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนราธิวาส มีดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนด้านอะกิดะฮ์ ควรยึดตามหลักการของอะฮ์ลิสสุนนะฮ์วัลญะมาอะฮ์ การจัดการเรียนการสอนด้านชะรีอะฮ์ควรเน้นฝึกสมัชฮับชาฟิอีย์เป็นหลัก ส่วนการจัดการเรียนการสอนด้านอัคลากควรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมในการใช้ในชีวิตประจำวัน
2. กระบวนการจัดการเรียนการสอนควรเน้นสามด้านด้วยกัน คือ ด้านพุทธิพิสัย โดยผ่านกระบวนการที่เรียกว่า “ตะฮ์ลิม” ด้านจิตพิสัย โดยผ่านกระบวนการที่เรียกว่า “ดร์บียะฮ์” และทักษะพิสัย โดยผ่านกระบวนการที่เรียกว่า “ตะฮ์ดีบ”
3. รูปแบบการจัดการเรียนการสอน ที่ควรนำมาใช้ คือการสอนแบบเมาอิเซาะฮ์ (ตักเตือน) การสอนแบบดร์ฆิบ (จงใจ) ดร์ฮิบ (ปราม) และการสอนเป็นแบบนมุซัจญ์ (ต้นแบบ) ซึ่งรูปแบบการสอนดังกล่าวนี้จะสอดคล้องกับหลักการสอนของลุลฎมาน อัลหะกิม ทั้งสามด้าน ได้แก่ อะกิดะฮ์ อิบาดะฮ์ และคุณธรรมจริยธรรม

Thesis Title	The Principles and Processes of Learning from Surat al-Luqmān : Implications for the Islamic Private Schools in Narathiwat Province
Author	Mr. Masa-eh Maseng
Major Program	Islamic Studies
Academic Year	2009

ABSTRACT

This study was aimed to analyze the principles and processes of learning from Surat al-Luqmān and to delineate guidelines for the development of *Thānawiyyah* syllabus of the Islamic private schools in Narathiwat province. The mix-method was utilized in collecting various sources of data i.e., al-Qur'an, al-Hadith, texts, and related researches. The interview was also conducted with the Heads of Academic Divisions, Heads of Subject Groups and teachers.

The study is revealed that the principles of learning are based on '*Aqīdah* (faith), '*Ibādah* (worship) and '*Akhlāq* (ethics) while the processes of learning are relied on intellectual, spiritual, and behavioral aspects.

The study provides some guidelines for the Islamic private schools as follows :

1) The school of 'Ahl al-Sunnah wa al-Jamā'ah should be adopted when teaching 'Aqīdah and al-Shafi'ī's school of Fiqh (Jurisprudence) should be followed when dealing with Sharī'ah (Islamic Law). Rather, the child centered approach should be performed in teaching Islamic ethics.

2) The process of learning should be emphasized on cognitive domain through "*T'alīm*", attitude domain through "*Tarbiyah*", and psychomotor domain through "*Ta'dīb*"

3) There are three approaches of learning and teaching process which could be drawn from the Surat al-Luqmān. They are *Maw'izhah* (Advising) *al-Targhīb* (motivating) and *al-Tarhīb* (threatening), and *al-Namuzaj* (modeling). These approaches are in accord with Luqmān's teaching principles which are based on '*Aqīdah*, '*Ibādah* and '*Akhlāq*.

موضوع البحث : المبادئ وطرق التعلم في سورة لقمان : دراسة تطبيقية في المدارس الأهلية الإسلامية. بمحافظة ناراتيواس.

الباحث : مأسائد مأسينج

التخصص : الدراسات الإسلامية

العام الجامعي : 1430 هجرية

مستخلص البحث

يهدف هذا البحث إلى دراسة المبادئ وطرق التعلم في سورة لقمان وحملها كي تكون منهجاً لتطبيق في التعلم في الدراسات الإسلامية في المرحلة الثانوية في المدارس الأهلية الإسلامية. محافظة ناراتيواس استخداماً المنهج الوصفي والمنهج الإستقرائي بأن تم جمع المعلومات عن القرآن والسنة والمصادر الأصلية والثانوية والرسائل العلمية والمقابلة الشخصية من العينات هم رئيس قسم التعليم ورئيس شعبة العلوم والمدرسون.

ومن خلال دراسة المبادئ وطرق التعلم في سورة لقمان ظهرت النتائج هي أن المبادئ وطرق التعلم في سورة لقمان تجرداً أنها تكون على ثلاثة أساليب رئيسية؛ يترسخ العقيدة بالله والعبادة والسلوك. وأنها تشمل على الناحية التربوية العقلية والروحية والجسمية وأن هذه النواحي الثلاثة لاحقاً من أن يطبق في المدارس الأهلية الإسلامية. محافظة ناراتيواس على ما يلي:

1. أن طرق التعلم العقدي بأن يتمسك منهج أهل السنة والجماعة، وطرق التعلم الشرعية بأن يتتبع فقه مذهب الشافعي، وطرق التعلم السلوكي بأن يتتبع الطريقة باهتمام على الطلبة بأن يرغب الطلبة تكون جيلاً خلقياً في حياة يومية.

2. أن الطرق التعليمية بأن تهتم على ثلاثة النواحي هي ناحية القدرية العقلية عن طريقة التعليم، وناحية الشعورية القلبية عن طريقة التربية، وناحية التجربة الجسمية عن طريقة التأديب.

3. أن مناهج تكوين التعلم اللاحقة هي طرق التعلم بالموعظة والترغيب والترهيب، وطرق التعلم بالتمثيل. وأن هذه الطرق موافقة بالمبادئ التعليمية التي في سورة لقمان الحكيم على النواحي الثلاثة ألا وهي العقيدة والعبادة والأخلاق.